

Dariusz P. Kała

**System finansowania
ochotniczych straży pożarnych
w Polsce**

(z suplementem elektronicznym)

Stan prawny na dzień 10 marca 2020 r.

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2020

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział I. Finansowanie z budżetu państwa	19
1. Podział środków finansowych zapisanych w budżecie państwa	19
1.1. Budżet państwa na 2020 r.	19
1.2. Budżet państwa na 2019 r.	19
1.3. Budżet państwa na 2018 r.	21
2. Finansowanie za pośrednictwem Państwowej Straży Pożarnej.....	27
2.1. Finansowanie jednostek OSP należących do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego	27
2.1.1. Podstawy prawne	27
2.1.2. Termin dystrybucji.....	29
2.1.3. Procedura dystrybucji	30
2.1.4. Zakres finansowania	31
2.1.5. Historia i statystyka.....	32
2.2. Program modernizacji służb mundurowych.....	35
2.2.1. Podstawy prawne	35
2.2.2. Termin i procedura dystrybucji	37
2.2.3. Zakres finansowania	38
2.2.4. Historia i statystyka.....	38
2.3. Dotacja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	40
2.3.1. Podstawy prawne	40
2.3.2. Termin dystrybucji.....	41
2.3.3. Procedura dystrybucji	41
2.3.4. Udzielenie dotacji – zawarcie umowy.....	43
2.3.5. Rozliczenie dotacji.....	44
2.3.6. Zakres finansowania	45
2.3.7. Historia i statystyka	46
2.4. Fundusz Sprawiedliwości	47
2.4.1. Podstawy prawne	47
2.4.2. Termin dystrybucji	48
2.4.3. Procedura dystrybucji	48
2.4.4. Zakres finansowania	50
2.5. Odszkodowania z tytułu szkody w mieniu	51
2.5.1. Rodzaj świadczenia.....	51
2.5.2. Podstawy prawne	51
2.5.3. Termin złożenia wniosku o odszkodowanie.....	53
2.5.4. Osoby uprawnione do złożenia wniosku i otrzymania świadczenia	53
2.5.5. Przesłanki przyznania odszkodowania	54

2.5.6. Właściwość organu ustalającego i wypłacającego	56
2.5.7. Wszczęcie postępowania i zespół powypadkowy	56
2.5.8. Praca zespołu powypadkowego i protokół	57
2.5.9. Orzeczenie o odszkodowaniu i prawo odwołania.....	62
2.5.10. Wysokość odszkodowania	64
2.6. Rekompensata za utratę zdrowia	64
2.6.1. Rodzaj świadczenia.....	64
2.6.2. Podstawy prawne	65
2.6.3. Termin złożenia wniosku o świadczenie	65
2.6.4. Osoby uprawnione do złożenia wniosku i otrzymania świadczenia	66
2.6.5. Przesłanki przyznania rekompensaty i wyrównania.....	66
2.6.6. Właściwość organu ustalającego i wypłacającego	67
2.6.7. Wszczęcie postępowania i zespół powypadkowy	68
2.6.8. Tryb wypłaty rekompensaty.....	68
2.6.9. Wysokość rekompensaty i wyrównania	70
2.6.10. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy	71
2.6.11. Podatek od rekompensaty	71
2.7. Przekazywanie sprzętu.....	71
2.8. Szkolenie członków OSP	73
2.9. Zwrot środków za działania OSP poza terenem swojego działania	74
2.10. Finansowanie krzewienia sportu i oświaty	77
3. Finansowanie za pośrednictwem funduszy ochrony środowiska	79
3.1. Podstawy prawne	79
3.2. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych i wcześniejsze dofinansowania	80
3.2.1. Zawarte porozumienia	80
3.2.2. Terminy, procedury i zakres finansowania.....	81
3.2.3. Historia i statystyka.....	83
3.3. Bezpieczny Strażak, Mały Strażak	84
4. Renty	85
4.1. Rodzaj świadczenia	86
4.2. Podstawy prawne	86
4.3. Termin złożenia wniosku o rentę.....	87
4.4. Osoby uprawnione do złożenia wniosku i otrzymania świadczenia	87
4.5. Przesłanki przyznania rent	88
4.6. Właściwość organu ustalającego i wypłacającego	90
4.7. Postępowanie w sprawie wypłaty rent.....	90
4.7.1. Wszczęcie postępowania	90
4.7.2. Niezdolność do pracy	91
4.7.3. Ocena niezdolności do pracy.....	93
4.8. Orzeczenie o rencie	95
4.9. Odwołanie od decyzji w sprawie renty.....	96
4.10. Wysokość renty.....	98
Rozdział II. Finansowanie z budżetu samorządu terytorialnego	99
1. Zasady finansowania.....	99
1.1. Zasada niezależności organów gminy	99
1.2. Zasada niedookreślonej wysokości finansowania.....	102

1.3. Zasada wydatków bezpośrednich i uzupełniającego stosowania dotacji.....	103
1.3.1. Odrębność podmiotowa i organizacyjna	103
1.3.2. Odrębność własnościowa gminy i OSP	105
1.3.3. Odrębność majątkowa gminy i OSP	106
1.3.4. Podsumowanie.....	108
1.4. Zasada wydatków priorytetowych, celowych i efektywnych.....	112
2. Planowanie finansowania w budżecie gminnym.....	113
3. Klasyfikacja budżetowa	118
4. Koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej.....	121
4.1. Pojęcie wyposażenia.....	122
4.2. Pojęcie utrzymania.....	124
4.3. Pojęcie wyszkolenia.....	125
4.4. Pojęcie gotowości bojowej	128
5. Utrzymanie remizy.....	129
5.1. Gmina jako właściciel remizy użyczonych OSP	129
5.2. Ochotnicza straż pożarna jako właściciel remizy	131
5.3. Finansowanie remizy ochotniczej straży pożarnej użyczonych gminie	134
5.4. Konieczność nowelizacji art. 44 ustawy o ochronie przeciwpożarowej.....	134
6. Bezpłatne umundurowanie członków ochotniczej straży pożarnej.....	135
7. Ubezpieczenia w instytucji ubezpieczeniowej członków ochotniczej straży pożarnej i młodzieżowej drużyny pożarniczej	136
8. Koszty okresowych badań lekarskich.....	138
9. Komendant gminny ochrony przeciwpożarowej.....	139
10. Dotacje	140
11. Ekwiwalent za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych.....	141
12. Odszkodowania	148
12.1. Jednorazowe odszkodowanie w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci osoby poszkodowanej.....	149
12.1.1. Rodzaj świadczenia.....	149
12.1.2. Podstawy prawne	149
12.1.3. Przesłanki przyznania odszkodowania.....	150
12.1.4. Właściwość organu ustalającego i wypłacającego	152
12.1.5. Wszczęcie postępowania	152
12.1.6. Komisje lekarskie MSWiA	153
12.1.7. Wysokość odszkodowania	153
12.2. Odszkodowania za szkodę w mieniu.....	158
12.3. Odszkodowanie dla OSP za szkody podczas imprezy masowej.....	159
13. Rekompensata za utratę zdrowia	160
14. Zatrudnianie kierowców	162
15. Zatrudnienie konserwatora	164
16. Wyżywienie podczas długotrwałych działań ratowniczych	165
17. Finansowanie przez samorządy wojewódzkie	166
Rozdział III. Finansowanie ze środków własnych ochotniczych straży pożarnych	169
1. Środki statutowe.....	169

2. Działalność gospodarcza.....	170
3. Odpłatne wykorzystywanie mienia do społecznie użytecznych celów	172
Rozdział IV. Inne źródła finansowania	177
1. Dochody z instytucji ubezpieczeniowych.....	177
1.1. Podstawy prawne	177
1.2. Termin i procedura dystrybucji	178
1.3. Zakres finansowania	180
1.4. Historia i statystyka.....	181
2. Zbiórki publiczne	183
3. Pożyczki, kredyty.....	186
4. Przekazywanie sprzętu.....	188
5. Finansowanie ochotniczych straży pożarnych z funduszy europejskich 2014–2020	190
5.1. Program „Infrastruktura i Środowisko”	191
5.2. Regionalne programy operacyjne	191
6. Jednorazowa sprzedaż alkoholu.....	192
7. Dodatkowe, okazjonalne źródła finansowania	194
7.1. Portal Zrzutka.pl	194
7.2. Moja Mała Ojczyzna.....	194
7.3. Loteria fantowa.....	195
7.4. Projekty Solidarności.....	195
7.5. Fundacja PGNiG.....	196
7.6. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.....	196
7.7. Inne źródła	197
Rozdział V. Inne aspekty związane z finansami ochotniczych straży pożarnych	199
1. Stosowanie ustawy o zamówieniach publicznych przy zakupach dla OSP	199
1.1. Zakupy dokonywane przez gminę w formie wydatków bezpośrednich	199
1.2. Zakupy dokonywane przez ochotnicze straże pożarne z udziałem środków pochodzących z dotacji celowej z gminy	201
1.3. Zakupy dokonywane przez ochotnicze straże pożarne.....	202
2. Rachunkowość	203
2.1. Zagadnienia ogólne.....	203
2.2. Ochotnicza straż pożarna jako jednostka mikro	204
2.3. Zasady prowadzenia rachunkowości	205
3. Ewidencjonowanie majątku w księgach rachunkowych	208
4. Inwentaryzacja w ochotniczej straży pożarnej	209
5. Podatki.....	212
5.1. Podatek VAT od towarów przeciwpożarowych.....	212
5.2. Podatek od ekwiwalentu	213
5.3. Podatek od rekompensaty	213
5.4. Podatek od odszkodowania.....	214
5.5. Podatek od osób prawnych.....	214
5.6. Podatek od nieruchomości	215
5.7. Podatek od środków transportowych	218
6. Kontrola gminy przez regionalną izbę obrachunkową w zakresie finansowania ochotniczych straży pożarnych	219

7. Kontrola zarządcza.....	222
Rozdział VI. Wzory pism	223
1. Wzór wniosku o wypłatę odszkodowania za szkodę w mieniu	223
2. Wzór postanowienia o wszczęciu postępowania odszkodowawczego.....	224
3. Wzór protokołu powypadkowego.....	226
4. Wzór orzeczenia w sprawie odszkodowania	228
5. Wzór postanowienia o zawieszeniu postępowania odszkodowawczego	231
6. Wzór zawiadomienia o zawieszeniu postępowania odszkodowawczego	233
7. Wzór wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy	234
8a. Wzór wniosku o ustalenie prawa do rekompensaty.....	235
8b. Wzór wniosku o ustalenie prawa do rekompensaty	
9. Wzór protokołu zespołu do spraw ustalenia prawa do rekompensaty.....	239
10. Wzór protokołu zdawczo-odbiorczego przekazania sprzętu pożarniczego	242
11. Wzór skierowania na szkolenie	243
12. Wzór wniosku o zwrot środków za działania OSP poza terenem swojego działania	245
13. Wzór wniosku o udzielenie dotacji – wydatki bieżące na „Dofinansowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych”	246
14. Wzór skierowania na badania okresowe członka ochotniczej straży pożarnej	248
15. Wniosek o przeprowadzenie ponownych badań lekarskich	249
16. Wzór skierowania na badania osoby poszkodowanej	250
17. Wzór wniosku do komisji lekarskiej MSWiA	251
Źródła prawa	253
Bibliografia	263
Orzecznictwo	277
Załączniki	285
Wykaz załączników	286